

Med filmen som verktyg

Projektrapport till Filminstitutet från partnerskolan Karlsängskolan

Text

Anna Karlsson, kulturpedagog

Thomas Hegefors, kulturpedagoger

Inledning

Det filmpedagogiska arbetet på Karlsängsskolan är genom mediepedagogerna en enhet som inte kräver särskilda pedagogiska insatser eller annat stöd från resurscentrat. I det aktuella samarbetet har resurscentrat därför varit en tyst partner och en förmedlare av de ekonomiska medlen. Resurscentrat har dock under året varit uppdaterad kring arbetet på skolan och har genom det etablerat en god kontakt med skolan/mediepedagogerna. Partnerskoleinitiativet möjliggör en djupare relation mellan resurscentrat och kommunen/skolan än de som uppstår i övrigt arbete mellan resurscentra och skolor.

Jerry Eriksson, filmkonsulent

Karlsängsskolan

Karlsängsskolan är en högstadieskola i Nora kommun som ligger 3,5 mil norr om Örebro och i Örebro län men tillhör landskapet Västmanland. Skolan har ca 420 elever och 60 personal. På skolan finns också fritidsgården, med fritidsledare som är verksamma dag- och kvällstid 4 dagar/vecka.

I kommunen finns **6 Kulturpedagoger anställda i en egen verksamhet**, med uppdraget att integrera kultur och estetik i alla skolans ämnen.

Ett av målen vi arbetar med är att skapa lust för lärandet. Det huvudsakliga målet är att uppfylla målen i läroplanen. Kulturpedagogerna anställdes hösten-06 och vid anställningarna lades stor vikt vid Mediekunskap. Professionen media har en av pedagogerna och för övriga är ämnet media ett strävansmål i den kulturpedagogiska verksamheten.

Hösten-08 utvecklades verksamheten så att alla skolor i Nora fick en ”fast” kulturpedagog en dag i veckan under ett läsår. Karlsängsskolan som är en högstadieskola fick två pedagoger (media/drama). Organisationens behov gjorde att samma kulturpedagoger ville stanna två år. Schemaorganisationen utifrån elev och lärarperspektiv gör att kulturpedagogerna arbetar vid flera tillfällen under veckan. **Vi beslöt att Mediepedagogen skulle utgöra en slags grund för satsningen gentemot högstadiet.**

Skolan byggdes 1967 och läsåret 91/92 skedde en om och tillbyggnad. Den beskaffades då med en toppmodern videostudio med redigeringsmöjligheter. Varje klassrum rustades också med Tv och video (idag utbytt mot DVD). Skolan har försökt att upprätthålla gemensamma sändningar inför terminsslut. Det har varit olika personer utifrån kunskap (medieteknik) som nöts ut en i taget. Ämnet Bild och bildlärarna är de som mest har använt film och mediearbete i sin undervisning och ämnet Svenska när det gäller reklam. Lärarnas enskilda kunskap har avgjort om de arbetat med film. När nya videostudion var klar så fanns ingen ekonomisk möjlighet att anställa

mediepedagog. **Kommunernas ekonomiska möjligheter är en viktig grundfaktor.** Synen var att alla pedagoger skulle fortbilda sig för att få förtroendet i film och media. **Men vem av 60 pedagoger tar ansvar för tekniken?**

På skolan finns ett mediatek som betyder tillgång till datorer och låna/läsa böcker och skriva ut från dator. Dessutom finns en datasal med numera nya datorer. Utifrån ett elevperspektiv kan vi nog använda ordet torftigt. En aning om att det är representativt för landet i övrigt, med en förhoppning om att påståendet är felaktigt.

Skapande skola

Vi fick förmånen att dels **vara partnerskola** med Er och **delaktig i Skapande skola.** Detta tillsammans med **kommunens egen satsning** är ytterligare viktiga grundfaktorer. En förstärkning av **ekonomin som möjliggjort inköp av teknisk utrustning** (en rejäl upprustning). Utan detta hade vi inte kunnat möta och tillvarata den lust och det intresse som hela högstadiet visat för film och media och att samarbeta omkring detta.

Från elevperspektiv och lärarperspektiv är lusten till utvecklingsarbeten större än vad vi kan möta (personellt och materiellt). En förhoppning är att vi är ensamma om detta och att alla andra skolor kan.

Partnerskolan Karlsängskolan.

Den här möjligheten har gjort att vår fokus på film och media blivit skarpare än om vi själva enbart arbetat med detta. Genom att få ett ekonomiskt stöd från filminstitutet via vårt lokala resurscentrum har vi kunnat öka förutsättningarna för att arbeta med film i skolan. Till detta kommer kravet på dokumentation som gör att vi måste tydligare reflektera över vårt arbete med film i skolan. Vi får en publik, alltid bra med att ha en mottagare. Det är inte enbart kultur och estetik som behöver en mottagare, bra även för pedagoger och elever.

Vi har hela skolan som målgrupp i vårt arbete. Läroplanen är styrdokumentet. Alla arbeten bygger på samarbete mellan kulturpedagog och skolpedagog/klass. Vissa arbeten berör hela årskurser. Vi kommer att lista upp arbeten och lyfta upp ett större temaarbete där naturorienteringsämnen/bildämnet och en hel årskurs ingår.

Film i skolan

Franska: Filmer om Nora (åk 9).

Eleverna presenterar delar av/om Nora genom film där eleverna pratar franska. Läraren vill förbereda eleverna inför nationella proven, en del handlar om att kunna konversera på franska. Muntlig framställning och att redovisa stärks i den nya läroplanen. Filmerna skickades till skolans vänort i Frankrike inför ett besök där.

Kommentar: Green-screen går att göra och mediepedagogen målar studion grön. I detta arbete föds idén om ta hand om råmaterial och skapa ett film- och fotobibliotek på skolan. Som pedagog i vanliga skolan med filmen som verktyg är inte alltid själva filmandet det centrala. Det kan vara till exempel dialogen.

Bild: Samtida konst (åk 9)

Skapa egna konstfilmer utifrån att eleverna analyserat och tolkat ett konstverk.

Kommentar: Vidgat textbegrepp och ”klipp i kameran”

Svenska: Novell i deckarformat (åk 8).

Eleverna har skrivit novellerna klara innan kulturpedagogerna kom in i samarbetet. Ett antal noveller lästes högt av en kulturpedagog. I grupp om tre elever lästes novellerna upp igen av eleverna själva. Därefter fick eleverna välja ut en händelse/situation som de fick filma eller digitalt fotografera. Arbetet redovisades i klassen. Berätta vad som hänt innan situationen som filmats, se filmen och sedan berätta slutet.

Kommentar: Att se sig själv och att titta på vad kamrater skapat är lika viktigt för en tonåring som för ett yngre barn. Början – handling – slut är en enkel dramaturgi. Att få göra och se sin text i en estetisk form skapar lust och en tro att jag kan. Meningen var att redovisa för föräldrar på biografen och projicera på stora filmduken, men det blev i klassrum.

Engelska: Radioprogram (åk 9)

Våren-09 fick eleverna skapa nyhetsprogram och hösten-09 fick de arbeta med att göra program om kärlek (ett slags relationsprogram).

Kommentar: Att arbeta med inspelning av sin röst och lyssna på sig själv när andra lyssnar på mig är en stor och viktig del i alla människors utveckling. Den situationen genomsyrar hela grundskolan och att få vara trygg i den är en förutsättning för att kunna delta i det demokratiska samhället. ”jinglar” till programmen skapades i musikprogram.

Hälsodagen: Eget ljudskapande (åk 7)

Eleverna skapade ljud med sig själva som instrument. Ljudloopar spelades in. Dessa ljudloopar blev en grund för att göra 1-minuters film i ämnet bild när eleverna gick i årskurs åtta. Upplevelse, rytm och tempo. Grupperna valde en ljudloop och beskrev upplevelsen och känslan för att sedan försöka fånga det i filmen.

Svenska: Reklam och filmanalys (åk 9)

Analysera budskap i relation till målgrupper. Titta tillsammans på en gemensam film och göra filmanalys på den.

Kommentar: I läroplanen i ämnet bild läggs det stor vikt vid att eleverna har kunskap om detta.

Svenska: Andra Världskriget (åk 9)

Filmning och redigering. En grupp valde att intervjua och filma en mormor med finskt ursprung och en den andra gruppen gjorde ett nyhetsprogram.

Kommentar: Tänk om alla svenska elever fick känna att de när som helst kan välja vilket estetiskt uttryckssätt de vill använda. Och att de på egen hand kan göra upp med mediepedagogen vad de vill göra. Att träna sig i att ta ansvar över sin utbildning.

Engelska: Australien (åk 8)

Målet med samarbetet var att få eleverna att konversera friare med det engelska språket. Att med skrift skriva en sammanfattande text och att framföra detta. Estetiska moment som arbetet innehöll: Drama, rollspel, turistbroschyr (bild och text), film (reportage), flyg med Google, rekvisita. Vi gjorde en flygresa i klassrummet.

Kommentar: Att förflytta tid och rum och skapa nya verkligheter (illusioner) i skolan är viktiga verktyg för att få nya annorlunda upplevelser. Fantasin hamnar i en slags polaritet till verkligheten och det som är emellan måste undersökas. Nyfikenheten är en primal drivkraft till att vilja lära sig och arbete med film retar fram just nyfikenhet.

Spanska: Spansktalande länder (åk 9)

Filmer för att kunna uttrycka sig och konversera på spanska. (Pågår nu)

Engelska: Skottland (åk 7)

Eleverna letar fakta om landet. Skriver ner en kort text som skall redovisas. En grupp valde att filma.

Kommentar: Eleverna i sjuan har mött kulturpedagoger på mellanstadiet och vet vilka möjligheter som finns. Om deras lärare inte vill ha samarbete hur gör då elever för att få till ett samarbete? De här eleverna tog sig fram.

Slöjd: Skapa framtidens miljöbil (åk 7)

Ett arbete att i vardagen använda dokumentation för att stärka elevens vilja till att vara stolt över det den gjort och att vilja/våga arbeta grundligt och noga. Stillbildskamera och filmkamera har fortlöpande använts i undervisningen. Eleverna fick prova att saluföra bilarna i en rollspelssituation på en fiktiv bilmässa, detta filmades/ fotograferades.

Kommentar: Mediepedagogens roll har ofta två didaktiska fält samtidigt dels till eleverna men också gentemot lärarna. Slöjdläraren ville undersöka dokumentationens möjligheter i ämnet trä och metallslöjd.

Tema miljö (åk 9)

Medverkande ämnen: Biologi, Kemi, Fysik, Teknik och Bild.

När: Läsåret 08/09 och 09/10.

Omfattning: tre veckor/klass, två parallellt per omgång. Totalt arbetade varje klass ca 5-6 h/v. Vissa elever valde i mån av möjlighet att utnyttja sin A-tid och B-tid för att färdigställa sina arbeten.

Start: En inledande film om miljö. Grupper skapades och teman valdes. Eleverna började sedan med att skaffa sig en kunskapsgrund.

Processen: Faktalettande av bild och text via Internet. Källkritik och diskussion om vad och hur man får kopiera från Internet. Upphovsrätt. Källkritik, kan man t ex använda Wikipedia? 1/3 del av tiden användes till teoretisk inhämtning av ämnet eleverna valt. 1/3 del till den estetiska idén, till exempel att filma. Den sista delen till att sammanställa materialet inför redovisning. I huvudsak redigering.

Avslut: Föräldramöte där eleverna presenterade och redovisade sina arbeten. Vid mötet deltog betygsättande lärare, de betygsatte framförande och innehåll.

Efterarbete: Utvärdering med eleverna samt en visning i resp. klass med en diskussion om film- och berättarteknik samt övrig medieteknik, ex Power Point. Intervjuer med elever och lärare.

Kommentar: Redovisningen var ett stort moment i temat. Redovisning är något som stärks i den nya läroplanen i Svenska, redan från årskurs 1. Processen vid redigering är något som skolan ännu inte riktigt upptäckt. Att klippa film och i det styra ämnesinnehållet är två parallella processer. Tiden till att redigera var för snålt tilltaget. Arbetet visade också på att lokalbrist råder, mindre rum för redigering, röstinspelning mm.

Animering

har skett vid kultur dagar och under arbete med särskild undervisningsgrupp ”Kristallen”. Möjligheten att välja animering finns i alla temaarbeten där film ingår.

Kommentar: Animering är ett perfekt verktyg för hela grundskolan. Figurerna i animering fungerar på en terapeutisk nivå med att ge skaparen av filmen ett skydd, det är figuren som gör och pratar. Som publik träffar figurerna vårt barn inom oss, de framkallar ofta glädje. Det finns en tydlig frihet i skapandeprocessen just med animering, få hinder.

Filmgrupp

Vi har under A-tid haft filmgrupper. När grupperna startat så frågar eleverna skall vi titta på film eller göra film? När får elever arbeta enbart med sina idéer då inte teman eller skolans ämnen styr innehållet?

Kommentar: Det är av stor vikt att elever får arbeta med sin kreativitet som utgångspunkt för att från det hållet komma till skolämnen/ teman. Att arbeta praktiskt/ estetiskt gör att vi behöver teori och tvärtom.

Fortbildning

Under året har en fortbildning arrangerats av kulturpedagogerna med avsikt att stärka lärarnas kunskaper inom framför allt teknik och filmredigering. Lärarna arbetade gruppvis med det område som de fann mest intressant för deras undervisning. En grupp bestående av lärare i Bild, No och slöjd gjorde en instruktionsfilm att visa för elever som introduktion till lerarbete. Filmen inleddes med ett animationsavsnitt. Därefter en filmsekvens i vilken en lärare beskriver arbetet med lera. I denna sekvens förekommer även ett green-screenavsnitt. Lärarna började även ljudlägga filmen med en speakerröst.

Kvalitetsundersökning

Efter varje arbete genomförs en utvärdering med eleverna och undervisande pedagog. En viktig synpunkt som framkommit är behovet av ökade teknikkunskaper hos pedagogerna. Eleverna tycker inte att de hinner få den hjälp de behöver under arbetets gång. En reflektion utifrån detta är att prova arbeta med en mindre del av klassen i taget under en längre tidsperiod. Eleverna i miljötemat ger i stort ett uttryck för en positiv bild av arbetet (se bilaga).

Avslutning

Vilken roll spelar då filmen som verktyg i förhållande till skolans kunskapsmål? I alla arbeten har först ett samtal med undervisande pedagog genomförts där pedagogen klargjort vilka mål eleverna ska nå med efterföljande arbete. Kulturpedagogerna har då utifrån sina kunskaper hittat ingångar till dessa kunskapsmål genom att använda film och drama. I exempelvis arbetet med Franska var ett mål att eleverna skulle kunna föra enklare och vardagligare diskussioner på franska. I miljöarbetet ville man att eleverna bland annat skulle få ökade kunskaper i vilka faktorer som påverkar miljön på vår planet.

Vilka är då resultaten? Det är alltid svårt att mäta i vilken grad filmen påverkat kunskapsinhämtandet. Vad vi kan säga är att eleverna har uppvisat ett större intresse för skolarbetet när de själva fått välja hur de ska presentera sina kunskaper (se utvärderingen nedan). En elev i miljötemat till exempel lyckades höja sitt betyg då han genom att få ett MVG i miljötemat kunde höja det totala betyget från ett G till ett VG i ett NO-ämne.

Flertalet lärare ser fördelen med att använda filmen som verktyg. De ser att eleverna får en ökad motivation när de dels får vara med att själva bestämma hur de ska arbeta, och dels att få arbeta med just film som är ett uttryck närmare elevernas egna så kallade repertoar. På liknande sätt resonerar även skolledningen, som tycker det är positivt när skolarbetet blir synliggjort på ett annat sätt.

Avslutande frågor

Ska vi titta på film eller göra film? Hur får eleverna möjlighet att skapa film fritt utifrån sina idéer? Finns den tiden i skolan idag? Finns tiden att göra filmen då ämnet/schemat styr innehållet i filmen? Att redigera och att redigera i grupp tar tid. Finns den eller måste vi ta oss tiden? Hur får vi skolan att förstå att filmarbete tränar grupparbete?

Dokumentation

- Filmer från några arbeten
- Bildmanus
- Fotografier
- Dokumentärfilm om mediepedagogens roll på Karlsängskolan

Kontaktuppgifter:

Kulturpedagoger:

Anna Karlsson, anna.karlsson@nora.se

Thomas Hegefors, thomas.hegefors@nora.se

Telefon: 0587 - 81042

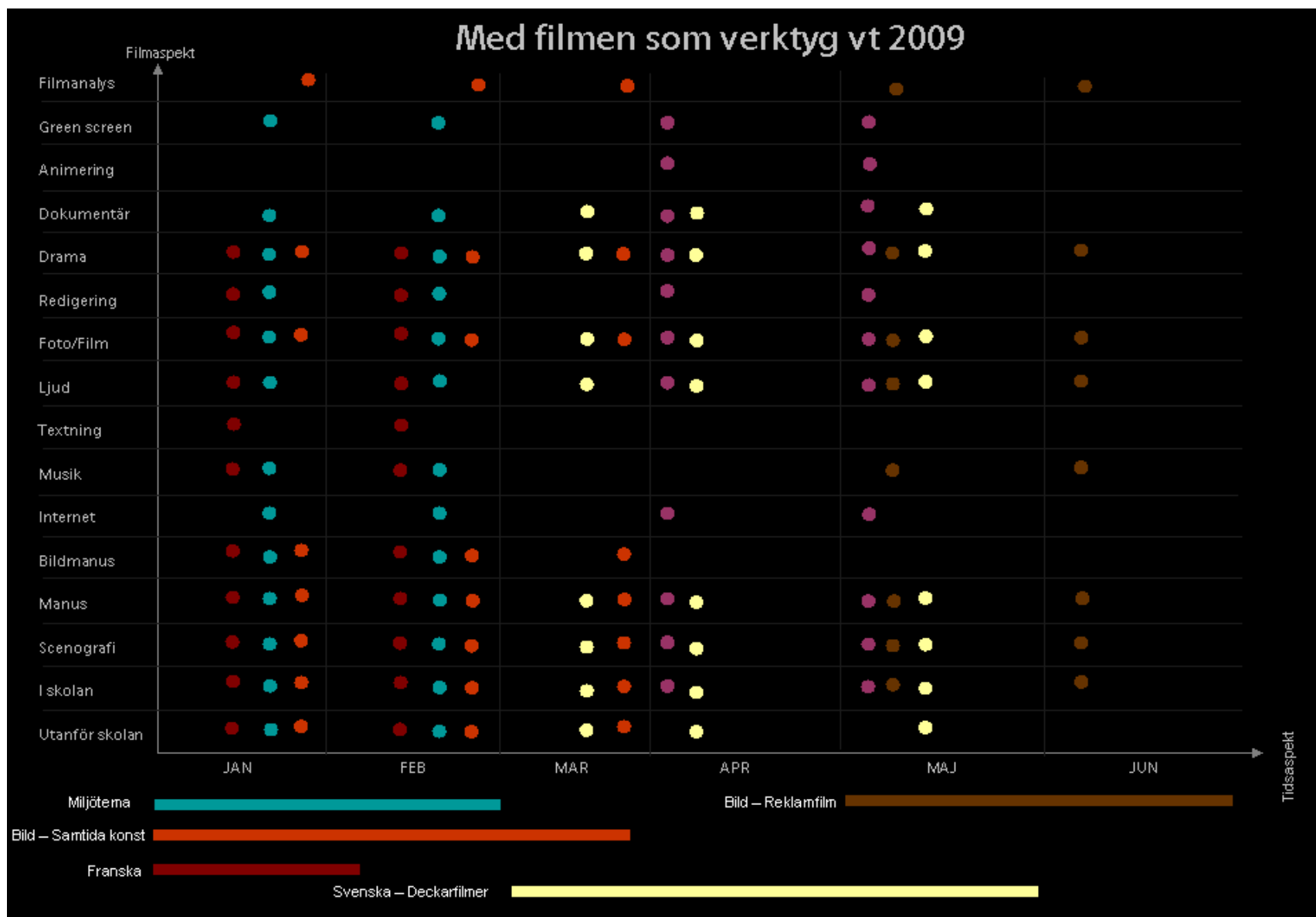
www.kulturpedagogerna.se

Rektor:

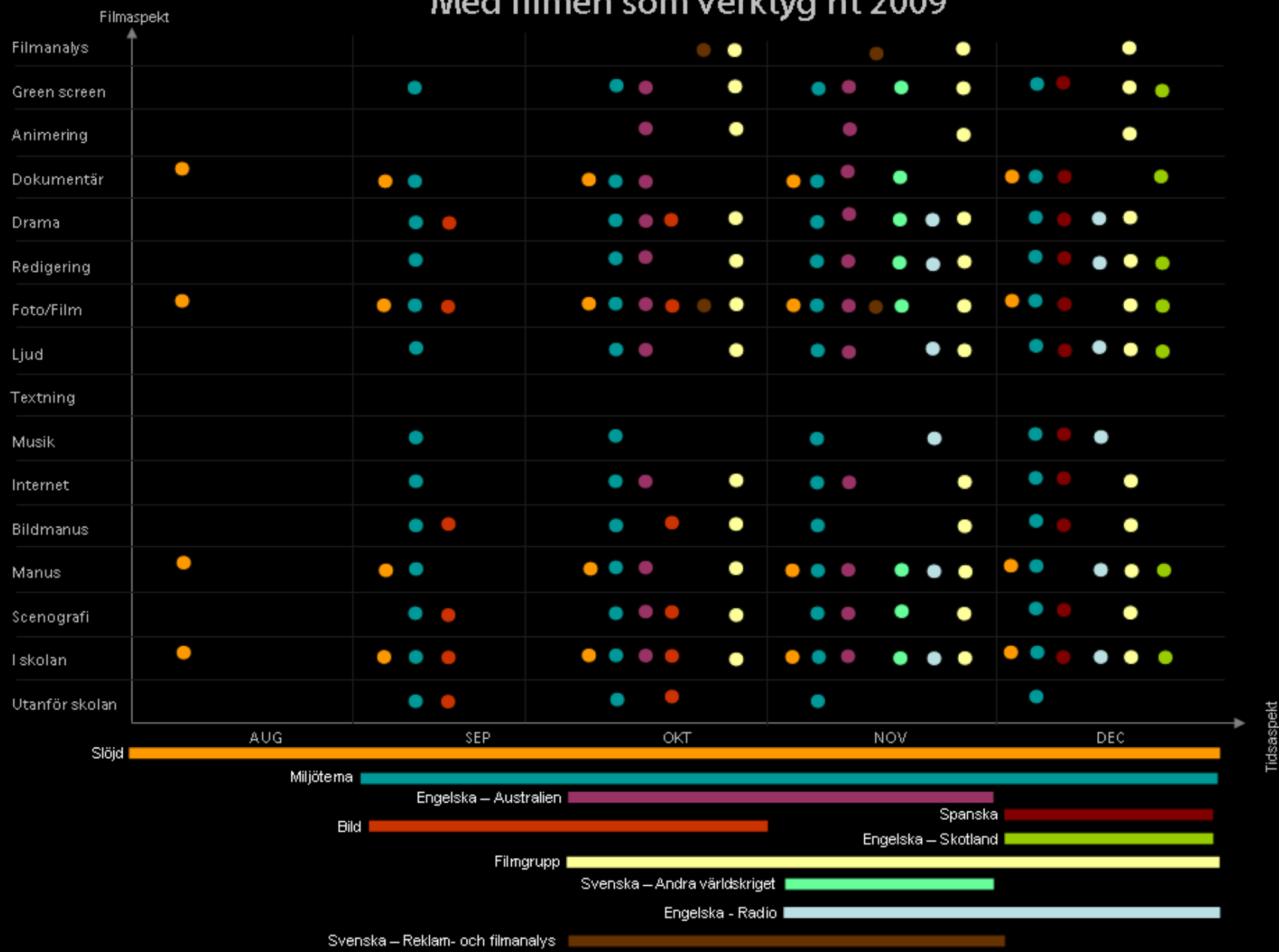
Margareta Öjebo, Margareta.ojebo@nora.se

Telefon: 0587 – 812 18

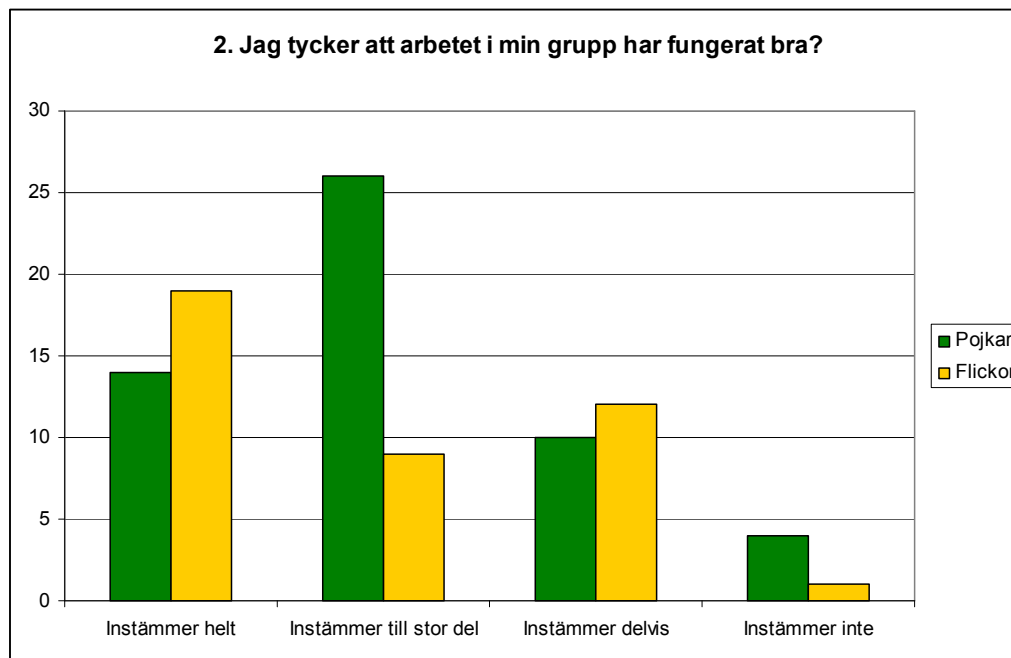
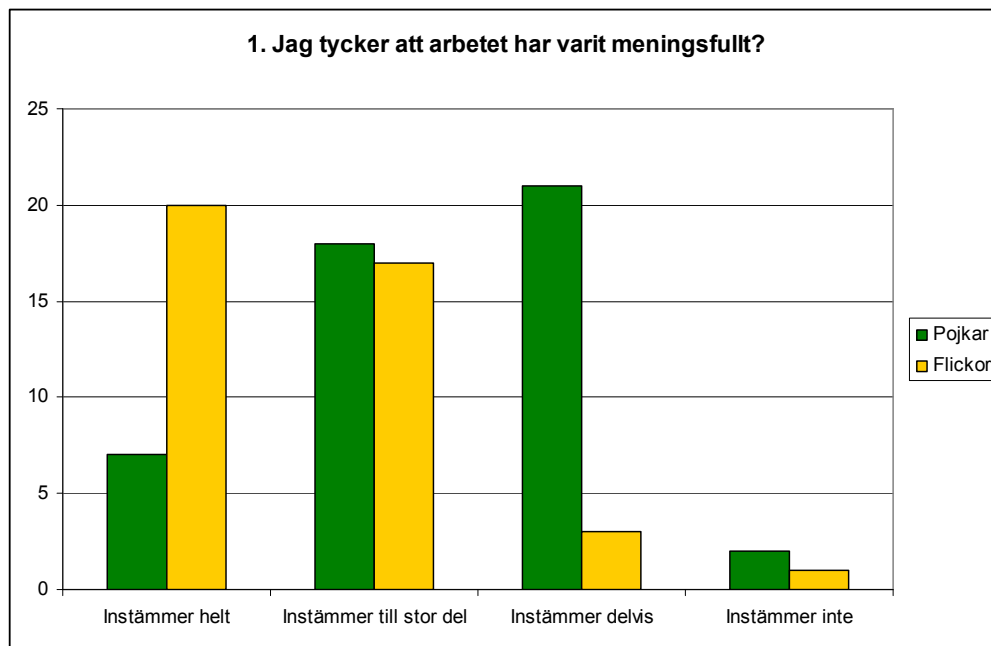
Bilagor.

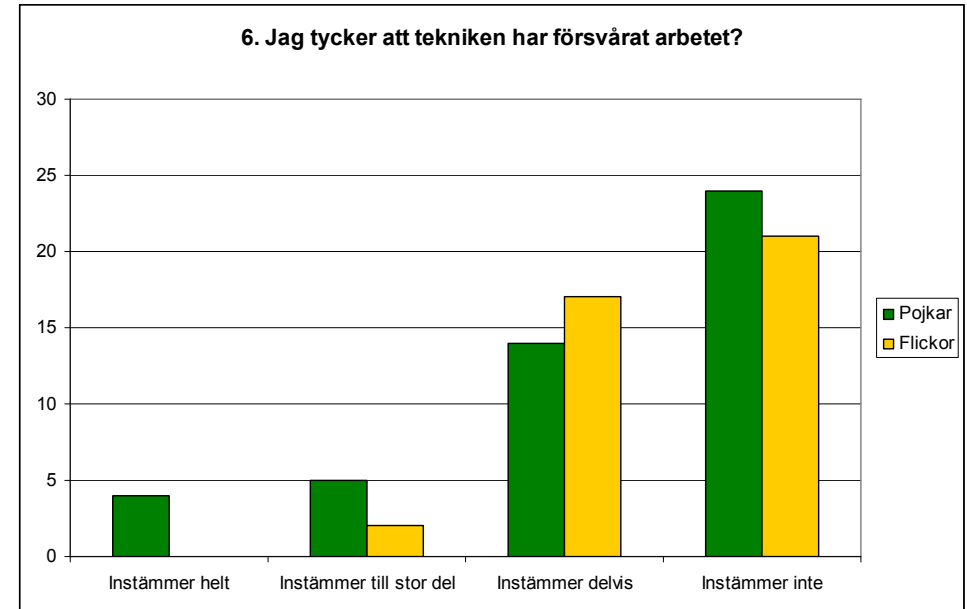
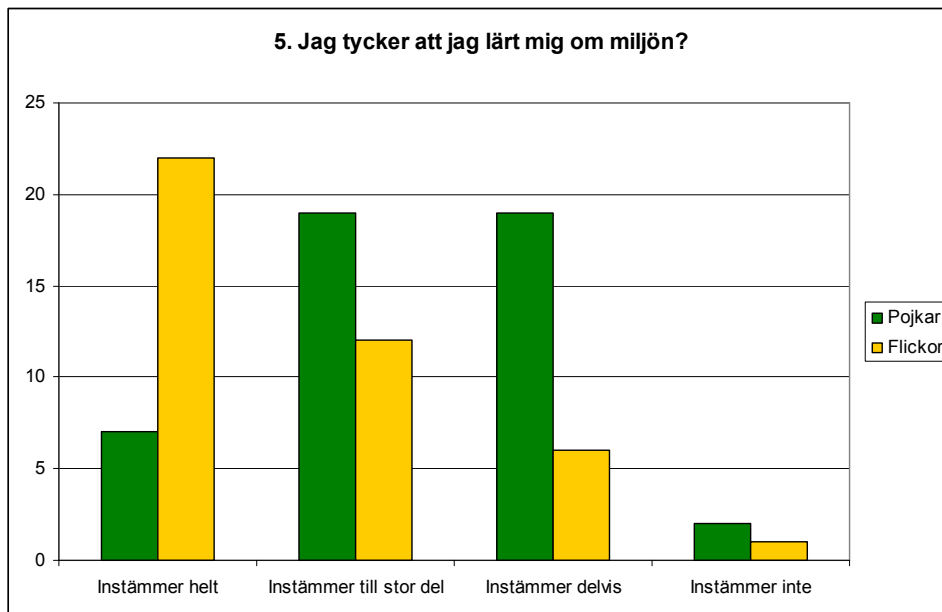
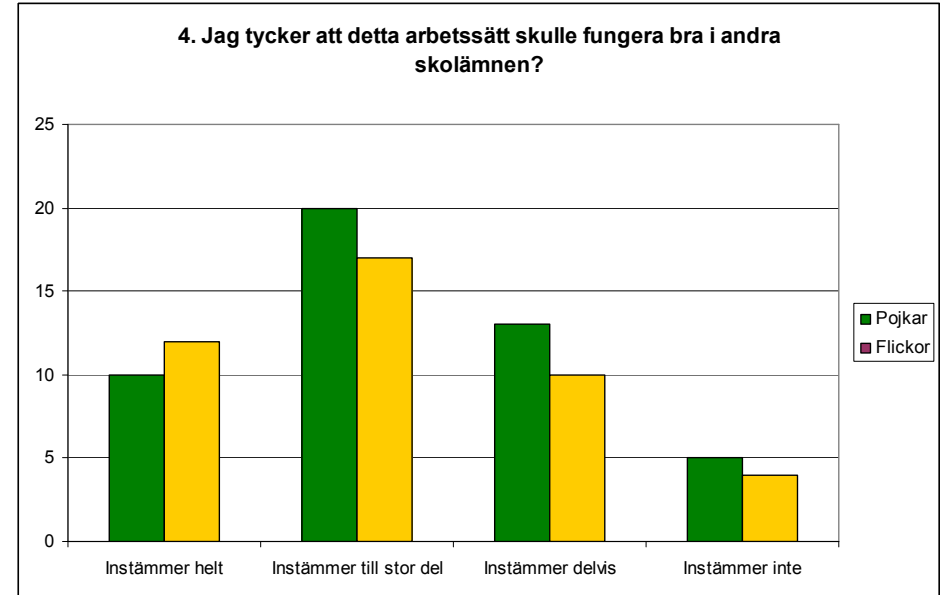
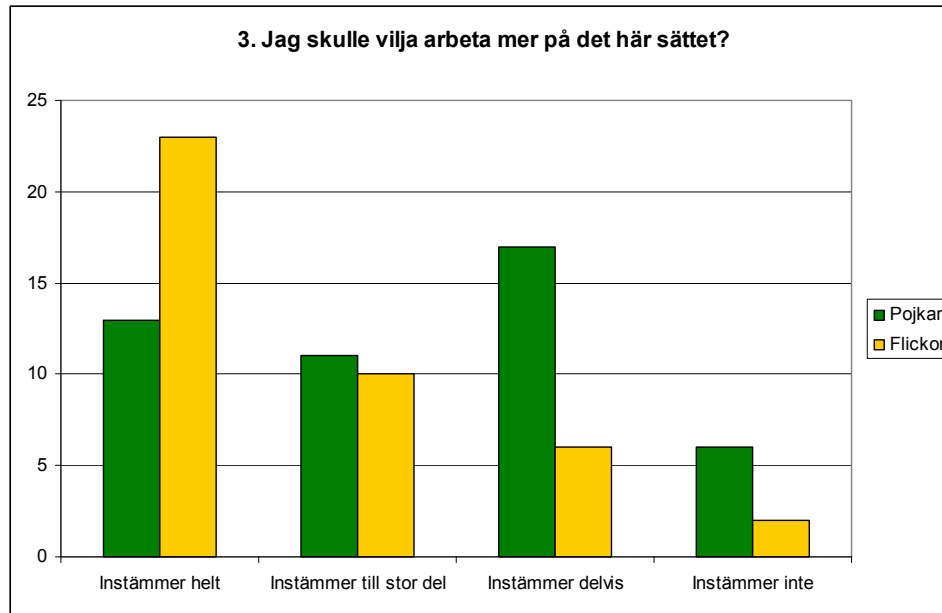

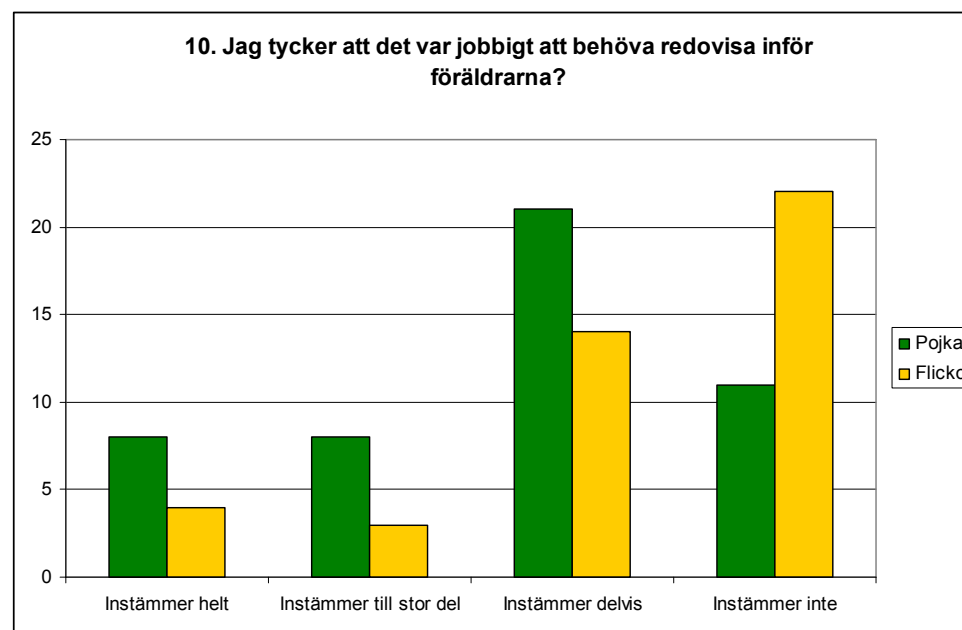
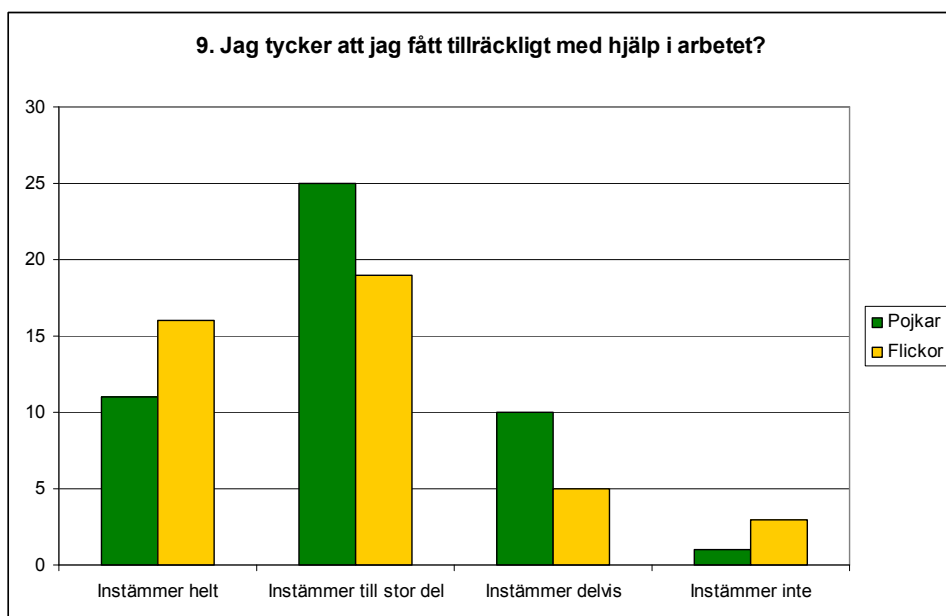
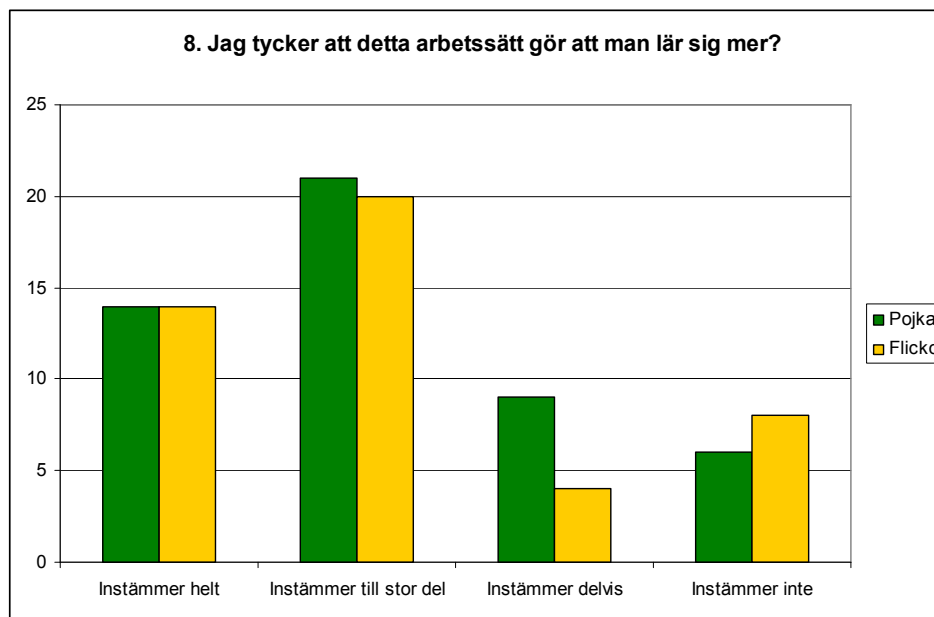
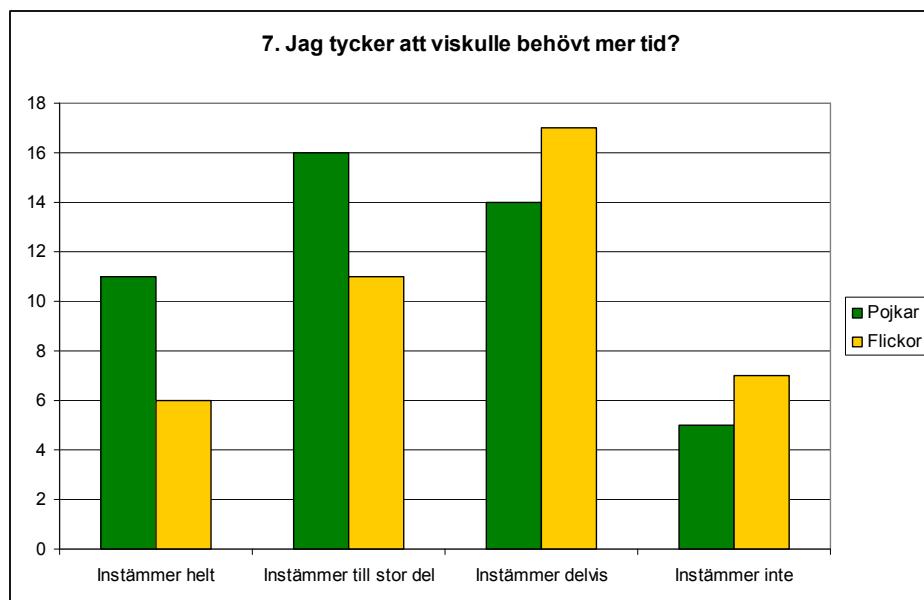
Med filmen som verktyg ht 2009

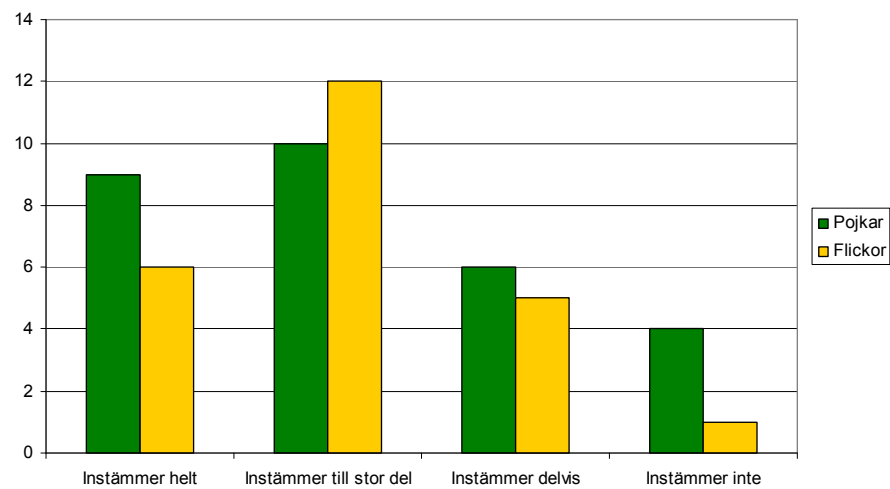
Utvärdering med eleverna av 9:ornas miljöarbete ht -08

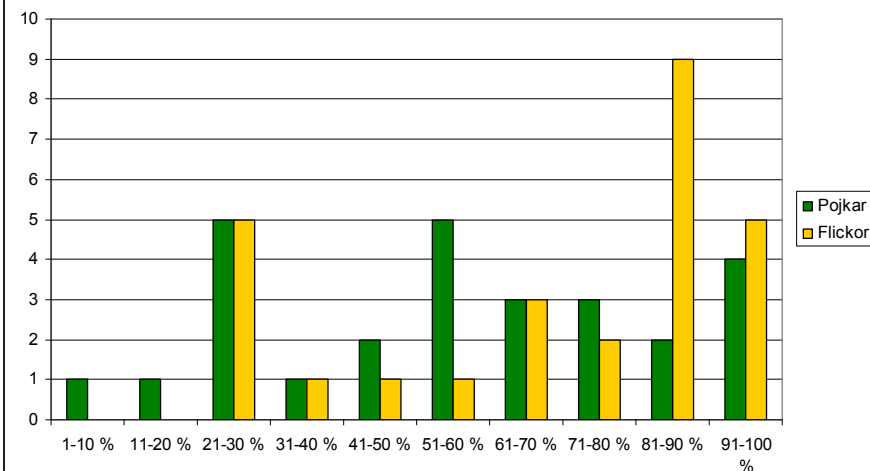

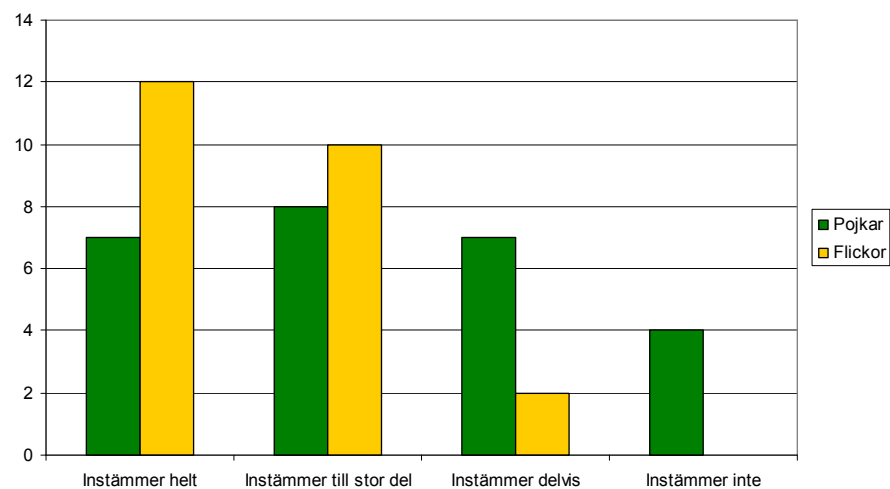
11. Jag tycker att alla var aktiva i min grupp?

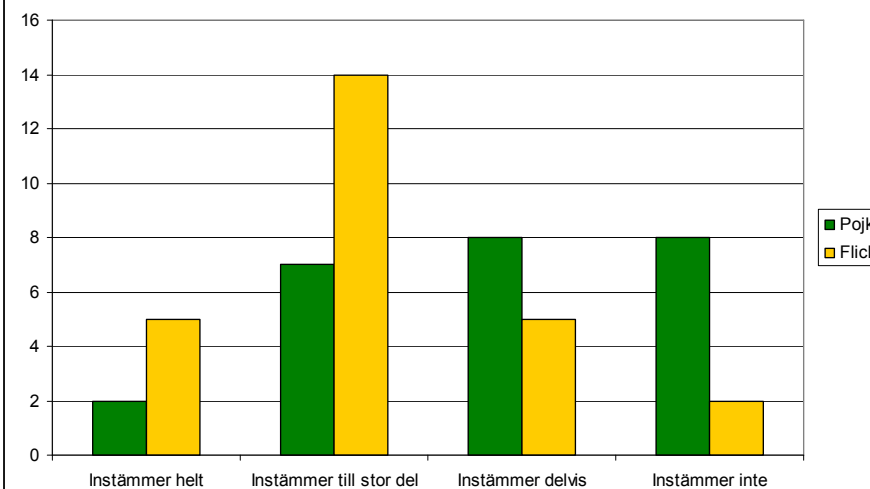
12. Hur stor del anser du att du bidrog med i arbetet?

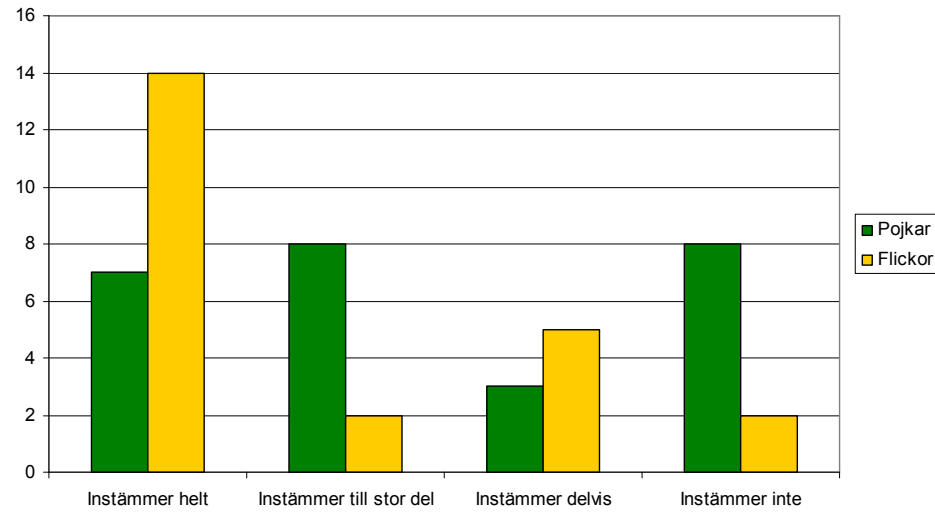
13. Jag tycker att detta var ett bra tema?

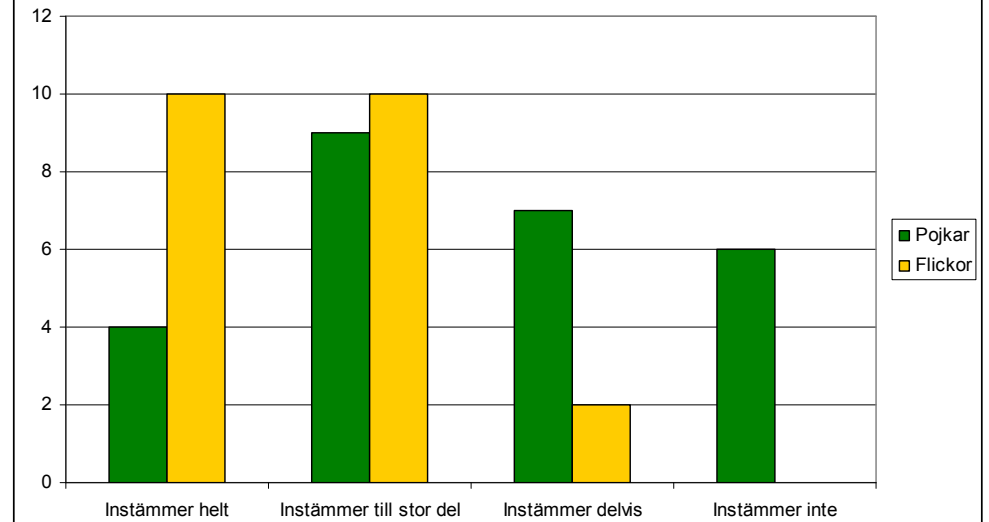
14. Jag tycker att arbetet blev som jag tänkt mig?

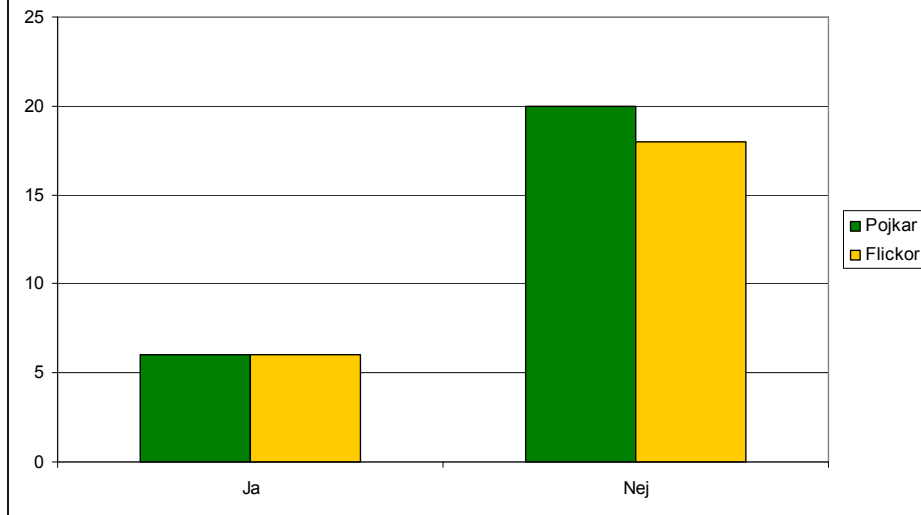
15. Vi blev klara inom utsatt tid?

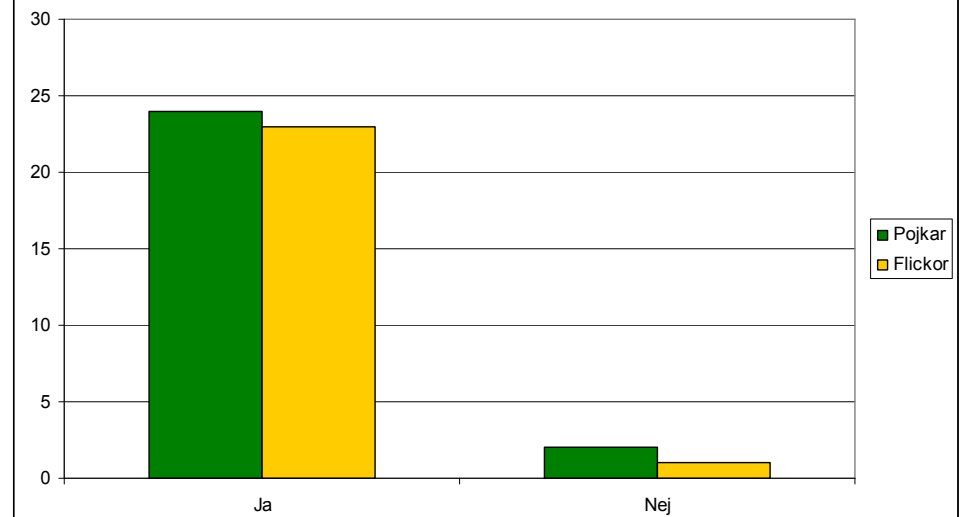
16. Jag tycker att arbetet var kul?

17. Kunde något ha gjorts annorlunda?

18. Gick presentationen bra?

Kommentarer:

" Jag tycker det var otroligt kul och lärorikt och jag märker att jag lärt mig mycket om miljö men även media"

"Roligt och bra sätt att lära sig"

" Mer tid, har arbetat på fri- -a och b-tid"

"Det var kul och vill gärna göra om det"

"Större grupper och bättre tema"

"vi kunde arbetat mer effektivt"

"varit mer aktiva"